

[Práce a mzda \(/\)](#) [Pracovní úrazy_\(/kategorie/pracovni-urazy\)](#).

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXXII. Pád dítěte z nezajištěného ochozu v nákupním centru (/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xxxii-pad-ditete-z)

[PRACOVNÍ ÚRAZY \(/KATEGORIE/PRACOVNI-URAZY\)](#).

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXXII. Pád dítěte z nezajištěného ochozu v nákupním centru

29. 10. 2021

[doc. RNDr. Mgr. Petr A. Skřehot, Ph.D.,](#) [\(/autori/doc-rndr-mgr-petr-skrehot-phd-](#)
[MSc., dr. h. c.](#) [msc-dr-h-c\)](#)

Po tři roky na stránkách tohoto časopisu zveřejňujeme s kolegy ze Znaleckého ústavu bezpečnosti a ochrany zdraví autentické případy pracovních úrazů a provozních nehod, které se staly na českých pracovištích či při nejrůznějších pracovních situacích. Náš seriál se ale pomalu chýlí ke svému konci. Těch skutečně zajímavých případů, které by si zasloužily mediální pozornost, totiž ve znalecké praxi není tolik, jak by se možná mohlo zdát. Kauzalita většiny případů se v principu stále opakuje, neboť zaměstnanci i zaměstnavatelé stále dokola opakují tytéž chyby, stále dokola porušují bezpečnostní předpisy a stále dokola se chovají v rozporu se zdravým rozumem, či dokonce navzdory radu sebezáchovy.

V posledních dvou dílech našeho seriálu jsme se proto rozhodli udělat úkrok stranou a zmínit zde dva zajímavé případy, které nemají charakter pracovního úrazu. Případy, které se staly mimo pracoviště a při naprosto běžných životních situacích – při nakupování, respektive při návštěvě restaurace. V tomto článku se podíváme na otřesný případ tříletého chlapečka, který vlivem zanedbání povinností na úseku prevence rizik utrpěl těžké zranění, když šel se svou maminkou nakupovat do jednoho nejmenovaného obchodního centra.

Popis události

Dne 18. 7. 2018 vyrazila maminka se svým tříletým synkem do jednoho pražského obchodního centra za účelem nákupu oblečení. Objekt obchodního centra měl dvě podlaží, kde v přízemí se nacházel supermarket a prodejna nábytku a v prvním patře byly menší prodejny, včetně prodejny oděvů, kam maminka s dítětem zamířila. Jelikož se jednalo o bezbariérový objekt, vstupovalo se do prvního patra po šikmé rampě, podél jejíhož levého okraje bylo umístěno zábradlí s výplní z plexiskla. Nahoře, těsně před vstupem do prodejny, se zábradlí lomilo ostře doleva a lemovalo malý ochoz (balkonek), který byl určen pro mytí výkladní skříně. Ochoz byl sice zajištěn jednoduchou brankou tvořenou kovovým rámem, který byl uzamčen, ale v brance chyběla jakákoli výplň. Ta ostatně chyběla i v zábradlí lemujícím ochoz. Pod ochozem pak byly instalovány stropní podhledové kazety usazené v hliníkových rámech a zavěšené na ocelových drátech. Zvenčí se tedy tato plocha jevila jako celistvá, pevná podlaha.

V prodejně oděvů si maminka vybírala oblečení, které si průběžně chodila koušet do kabinky. Během těchto okamžiků neměla chlapce pod

kontrolou a ani přítomné prodavačky mu nevěnovaly pozornost. Chlapec tak pobíhal po prodejně, až v nestřežený okamžik vyběhl ven, prolezl brankou a vstoupil na ochoz. V zábradlí lemujícím okraj ochozu byla instalována pouze jedna středová tyč (ve výšce 52 cm), což pro tříleté dítě byla spíše průlezka nežli ochranná bariéra. Kluk se pod tyč sehnul, naklonil se přes okraj a přepadl dolů. Přes stropní panely se pak propadl až do prostoru prodejny nábytku. Trajektorie jeho pádu činila 4,3 metru, což si pochopitelně vyžádalo těžké následky. Chlapec utrpěl závažná poranění hlavy (krvácení do mozku, zlomeninu lebky v temenní kosti a ložiskové pohmoždění mozku) a jen díky tomu, že byl ihned převezen na traumacentrum, přežil.

Kdo nese odpovědnost

V inkriminovanou dobu měla odpovědnost za péči o poškozeného, zahrnující mimo jiné také péči o jeho zdraví ve smyslu ustanovení [§ 858, zákona č. 89/2012 Sb. \(/predpisy/892012-sb/text?effect=31-12-9999#ss-858\)](#), [občanský zákoník \(/predpisy/892012-sb\)](#), jeho matka. Ta v prodejně nakupovala oblečení a na svého syna nedohlížela dostatečně svědomitě, respektive nevěnovala mu soustavnou pozornost. Jak sama vypověděla při policejním výslechu, syna ztratila z očí na cca 3 až 4 minuty, když si zkoušela oblečení. Myslela přitom, že se chlapec schovává mezi stojany s oděvy. Když si uvědomila, že v obchodě nikde není, začala jej hledat. Po chvíli uslyšela křik jedné z prodavaček obchodu s nábytkem, kam se hoch propadl.

K vyšetřování si policie přizvala znalce z oboru bezpečnost práce, který měl za úkol zjistit, jak se mohl tento incident vůbec stát a kdo nesplnil své úkonné povinnosti na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví. Byla to

primárně matka, nebo pracovnice obchodu s oděvy? Anebo snad provozovatel obchodního centra? Otázek bylo na začátku vyšetřování více než dost.

V prodejně byly v inkriminovanou chvíli přítomné dvě prodavačky, které se nacházely přímo u vstupních dveří u pokladny. Kromě maminky s chlapcem pak byla v obchodě ještě jedna další zákaznice. Obchod byl tedy liduprázdný. Zdá se tedy, že kdyby byl chlapec pod stálým dohledem matky, nemohlo se stát, že by v nestřeženou chvíli vyklouzl ven z prodejny. Současně si ale znalec položil logickou otázku, jak se vůbec mohlo stát, že tříleté dítě samo vyšlo z prodejny, aniž by si toho všimla i pokladní, která stála hned vedle východu. Po provedení místního šetření se postupně tento případ vykrytalizoval jako souhra nešťastných okolností: za první – dveře prodejny byly otevřené dokořán, za druhé – chlapec se po prodejně volně pohyboval, přičemž matka ho v určitých chvílích neměla na očích, a za třetí – v prodejně byl zdánlivý klid a prodavačky si proto krátily volný čas hovorem. Nikdo tak nevěnoval pozornost dění jak v prodejně, tak i v prostoru u východu. Chlapec tak mohl hravě vyjít ven z prodejny, aniž by si toho kdokoli všiml.

Právní pohled na danou kauzu

Odhlédneme-li od výše uvedeného selhání lidského faktoru, je třeba uvést, že kořenovou příčinou této nehody bylo nezajištěné zábradlí podél ochozu. Kdyby totiž byl ochoz řádně zajištěn plnohodnotným zábradlím, nemohlo by dojít vůbec k situaci, že by chlapec propadl do hloubky více jak čtyř metrů. Je tedy namístě si klást otázku, proč zábradlí nebylo v pořádku?

Jako východisko k této úvaze nám může velmi dobře pomoci zákoník práce (/predpisy/2622006-sb). (ZP (/predpisy/2622006-sb)). Podle § 101, odst. 1 tohoto předpisu je zaměstnavatel povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce.

Zaměstnavatel je také povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům. Toto je základní povinnost zaměstnavatele, která směřuje k tomu, že jeho pracoviště nebo činnosti, které jeho zaměstnanci vykonávají, budou bezpečné, respektive případná rizika budou minimalizována. Ovšem tato povinnost se kromě vlastních zaměstnanců vztahuje, v přiměřeném rozsahu, také na ostatní fyzické osoby, které se s vědomím zaměstnavatele zdržují (nebo mohou zdržovat) na jeho pracovištích. To v případě obchodního centra představuje návštěvníky.

Jakým způsobem má zaměstnavatel v podobě provozovatele obchodního centra tyto povinnosti reálně naplňovat, stanoví § 102, odstavce 3 až 7 ZP (/predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-102). Předně je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění musí vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle zvláštního právního předpisu. Četnost kontrol si zaměstnavatel stanovuje sám, avšak nejméně jednou v roce je dle § 108, odst. 5 ZP (/predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-108).

povinen provést prověrku BOZP na všech svých pracovištích a zařízeních a zjištěné nedostatky odstranit. Není-li možné zjištěná rizika odstranit, je povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví osob bylo minimalizováno. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních je pak zaměstnavatel povinen vést dokumentaci, která má prokazatelně doložit, že tyto činnosti byly provedeny s náležitou péčí a v potřebném rozsahu.

Při posouzení skutečnosti, zda provozovatel obchodního centra reálně plnil tyto své povinnosti, bylo nutné vyjít z předložených písemných dokumentů (dokumentace BOZP). Za tímto účelem zákoník práce (</predpisy/2622006-sb>) zavádí pojem prevence rizik, kterým se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik (viz § 102, odst. 2 ZP (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-102>)). S ohledem na výše uvedené povinnosti se v dané kauze znalec zaměřil na detailní prověření níže uvedených šesti okruhů, které měly přímo či nepřímo vliv na vznik zranění poškozeného:

- péče o technický stav objektu obchodního centra,
- provádění kontrol areálu obchodního centra z hlediska bezpečnosti,
- školení zaměstnanců provozovatele obchodního centra o BOZP,
- vyhodnocení rizik a opatření proti jejich působení,
- pokyny platné pro nájemce prostor v obchodním centru,
- pokyny platné pro návštěvníky obchodního centra.

Jelikož tento případ zahrnoval poměrně složité dokazování, spokojíme se pro účely tohoto článku pouze s jednou oblastí, a to s péčí o technický stav objektu obchodního centra.

Při analýze jakéhokoli případu, který se přihodil ve veřejně dostupném prostoru, je nezbytné technické hledisko doplnit též o požadavky vyplývající z prováděcích právních předpisů. V tomto případě se jednalo o NV č. 362/2005 Sb. ([/predpisy/3622005-sb](#)), které stanoví bližší požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky. Ačkoli se jedná o prováděcí předpis k zákoníku práce ([/predpisy/2622006-sb](#)), z podstaty věci má obecnou povahu, neboť ochrana proti pádu není záležitostí vyplývající výsostně ze vztahu zaměstnavatel–zaměstnanec, nýbrž z existence možného rizika pádu osoby z výšky nebo do hloubky. Tento předpis proto lze použít jako analogii *legis*, neboť tato problematika není dostatečným způsobem řešena jiným speciálním předpisem. Navíc, s přihlédnutím k ustanovení § 101, odst. 5 ZP ([/predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-101](#)), které stanoví, že „*povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny fyzické osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích,*“ se ochranná opatření vyplývající z tohoto předpisu vztahují také na návštěvníky z řad veřejnosti. Není přitom vůbec důležité, jestli se dané osoby zdržují v prostoru obchodního centra s výslovným souhlasem jejího provozovatele, či nikoli. Provozovatel obchodního centra totiž apriori nezakazuje nikomu vstupovat do jeho veřejně přístupných prostor, což znamená, že jím vyjádřený souhlas má konkludentní povahu. Požadavky na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví návštěvníků při jejich pobytu uvnitř objektu obchodního centra tak směřují k naplnění veřejného zájmu ovisejícího s bezpečným užíváním stavby.

Vrátíme-li se ke zmíněnému NV č. 362/2005 Sb. (/predpisy/3622005-sb), pak podle § 3 se zaměstnavateli ukládá „*přijímat technická a organizační opatření k zabránění pádu zaměstnanců z výšky nebo do hloubky, propadnutí nebo sklouznutí nebo k jejich bezpečnému zachycení a zajistit jejich provádění, a to na všech pracovištích a přístupových komunikacích, pokud leží ve výšce nad 1,5 metru nad okolní úrovní, případně pokud pod nimi volná hloubka přesahuje 1,5 metru.*“ Ochranu proti pádu je nutné zajistit přednostně pomocí prostředků kolektivní ochrany, kterými jsou zejména technické konstrukce, například ochranná zábradlí a ohrazení, poklapy, záchytná lešení, ohrazení nebo sítě a dočasné stavební konstrukce, například lešení nebo pracovní plošiny. Podle přílohy NV č. 362/2005 Sb. (/predpisy/3622005-sb), části I, bodu 4 se zábradlí musí skládat alespoň z horní tyče (madla) a zarážky u podlahy (ochranné lišty) o výšce minimálně 0,15 metru. Je-li výška podlahy nad okolní úrovní větší než 2 metry, musí být prostor mezi horní tyčí (madlem) a zarážkou u podlahy zajištěn proti propadnutí osob osazením jedné nebo více středních tyčí, případně jiné vhodné výplně, s ohledem na místní a provozní podmínky. Za dostatečnou se považuje výška horní tyče (madla) nejméně 1,1 metru nad podlahou.

Na základě zhodnocení stavu na místě činu znalec konstatoval, že výše uvedené požadavky na ochranné zábradlí zde nebyly splněny. konkrétně nebyl splněn požadavek na instalaci vhodné zábradelní výplně u otevíratelných dvířek, které na zábradlí navazovala, a dále u zábradlí lemujícího okraj ochozu nebyla instalována ochranná lišta. S přihlédnutím k místním a provozním podmínkám, kdy si provozovatel musel být vědom, že se v prostoru šikmé rampy mohou pohybovat i děti

mladší 12 let, byla zábradelní výplň vyhovující požadavkům ČSN 74 3305 nezbytná.

Závěr

Jak vyplynulo z výše uvedeného, prostory uvedeného obchodního centra rozhodně nebyly řádně zabezpečeny ve smyslu platných právních předpisů a závazných technických norem. Z technického hlediska nebyly splněny zejména normové hodnoty stanovené pro provedení výplní zábradlí podle ČSN 74 3305. Z hlediska prevence rizik pak provozovatel obchodního centra nepřijal ani odpovídající technická opatření proti účinkům možných rizik, jak mu to ukládá § 102, odst. 3 (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-102>), a 5 ZP (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-102>). Současně řádně neprováděl kontroly stavu vybavení objektu a nevyhledával nebezpečné činitele na pracovištích, kde se mohou pohybovat také ostatní fyzické osoby (návštěvníci), tj. ve veřejně přístupných prostorách obchodního centra.

Z vyšetřování tohoto až neskutečného případu jasně vyplynulo, že provozovatel obchodního centra nevěnoval otázkám BOZP takovou pozornost, kterou by si s ohledem na svůj význam zasluhovaly. Dobře to dokládá i autentické vyjádření jednatele této firmy, který při výslechu na policii prohlásil, že „*nepovažuje za nezbytné zajistit pro plnění úkolů v prevenci rizik kvalifikovaného externího odborníka.*“ To více než výmluvně ukazuje, jakým způsobem bylo k prevenci rizik v daném obchodním centru přistupováno. Nikdo z top managementu provozovatele obchodního centra si vůbec neuvědomoval, že

problematika BOZP se netýká pouze vztahu zaměstnavatel–zaměstnanec,

ale také provozovatel–návštěvník. Do obchodního centra přitom denně vstupují tisíčky návštěvníků, kteří mohou být ohroženi nejrůznějšími riziky, a proto by mělo být prioritním zájmem provozovatele daného obchodního centra zajistit co možná nejvyšší možnou úroveň bezpečnosti. Domnívat se, že se „to“ nemůže stát, naopak vede k provozní slepotě, bagatelizaci nedostatků nebo notorickému přehlížení problémů. A to byl, bohužel, i tento případ.

[Vytisknout celý článek](#)

[Stáhnout článek jako PDF\(/print/pdf/node/14814\).](#)

Klíčová slova

[PRACOVNÍ ÚRAZ \(/REJSTRIK/PRACOVNI-URAZ\).](#)

Související články

Kasuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXXI. Těžký úraz zaměstnance na baličích lince masa (/clanky/kasuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xxxi-tezky-uraz-zamestnance-na)

1. 10. 2021 [JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA\(/autori/judr-petr-kozmin-llm-mba\).](#)

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XXX. Smrtelný úraz stavebníka při přebírce stavebního materiálu (/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xxx-smrtelny-uraz-stavebnika)

27. 8. 2021 [Ing. Jakub Marek, MSc.\(/autori/ing-jakub-marek-msc\).](#)